

N:o 7.

Riksdagens Kansli-Deputerades Utlåtande, i fråga om åtgärder för riksdagsförhandlingarnes tryckning och tillhandahållande åt allmänheten vid en blifvande riksdag.

Under erinran om ofullständigheten och den föga tillförlitliga beskaffenheten af de referat af riksdagarnes förhandlingar, de allmänna tidningarne stundom lemnat, samt om den stora kostnad, Statsverket fått vidkännas för anteckning och tryckning in extenso af hvarje yttrande, som inom Riks-Stånden blifvit fäldt, väckte en ledamot af Första Kammaren vid riksdagens början motion i detta ämne och framställde två alternativa förslag, åsyftande *det ena* att — genom antagande af tillräckligt antal stenografer, som under diskussionen aflöste hvarandra i åliggandet att uppteckna yttrandena och under mellantiderna på vanligt skriftspråk öfverförde sina anteckningar, hvilka derefter afsändas till tryckeriet och, sedan talarne haft tillfälle att på bestämd kort tid öfverse korrekturet, infördes i en riksdagstidning, hvars tryckning och spridning borde ske omedelbart derefter, — Kamrarnes öfverläggningar skulle fullständigt, ordagrannt och med största skyndsamhet komma till allmänhetens kännedom; *det andra* åter, att, jemte den kanslipersonal, som vore antagen för att in extenso uppteckna riksdagsförhandlingarne, ett antal referenter skulle anställas, med åliggande att i sammandrag, men så troget som möjligt, anteckna yttranden och beslut, för att af detta sammandrag jemte uppgift om det ärende, som varit behandladt, bilda en riksdagstidning, som skulle utkomma dagen efter hvarje plenum eller oftare och för nedsatt pris erbjudas allmänheten.

Första Kammarens Tillfälliga Utskott, till hvars handläggning nämnda motion remitterades, utarbetade, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det sednare af motionärens alternativ, ett förslag, som finnes intaget i nämnda Utskotts Utlåtande N:o 8 och innehåller i åtta punkter hufvudsakligen: att från trycket skulle utgifvas ett "sammandrag af Riksdagens förhandlingar", för hvars redigerande borde antagas en redaktör och till hans biträde fem Notarier i hvardera Kammaren; att nämnda

Bih. till Riksd. Prot. 1867. 10 Saml. 2 Afd. 5 Häft.

sammandrag trycktes i ett format, lämpligt att åtfölja allmänna tidningarne, och utlemnades till hvarje tidnings redaktion, som det åstundade, emot en afgift, som i rundt tal motsvarade kostnaden för papper och tryckning, hvarförutan sammandraget skulle genom bokhandeln hållas allmänheten tillhanda; och borde den kostnad, som icke genom försålda exemplar betäcktes, påföras riksdagskostnaderna; tilläggande Utskottet, att som, för den händelse nyssanförda förslag gillades, det kunde vara möjligt att erfarenheten ådagalade behöfligheten af några i viss mån förändrade föreskrifter eller på förhand vidtagna åtgärder, om det af förbemälde motionär åsyftade ändamål fullständigt skulle kunna vinnas vid en blifvande riksdag, så hemställde Utskottet, i 9:de punkten, att de ledamöter, som hafva inseende öfver Riksdagens Kansli, måtte få sig uppdraget att före innevarande riksdags slut afgifva förslag till de åtgärder, som kunde anses nödiga att på förhand vidtaga till vinnande af det syftemål, att Kamrarnes förhandlingar måtte kunna vid en blifvande riksdag på ändamålsenligaste sätt till trycket befordras och göras för allmänheten tillgängliga.

Utskottets förslag lyckades icke vinna begge Kamrarnes bifall i öfrigt, men sist anförda 9:de punkt godkändes.

Det har varit nödigt att lemna denna redogörelse om hvad i ämnet förekommit vid innevarande riksdag, för att deraf henta stöd för Deputerades uppfattning af det uppdrag, de i ofvanberörda hänseende fått emottaga. Detta uppdrag hafva de så förstått, att dem skulle åligga föreslå de åtgärder, som kunde erfordras, på det att det åsyftade ändamålet med ofvan anförda motion skulle kunna *fullständigt* vinnas, det vill säga, att diskussionsprotokollet i Kamrarne måtte i sin helhet och så skyndsamt som möjligt komma allmänheten tillhanda. Detta mål är ock efter Deputerades mening det, som bör eftersträfvast; ty så länge gällande grundlagar fordra, att ett fullständigt diskussionsprotokoll skall föras, emedan enligt 52 § Riksdags-ordningen ej någon är berättigad att tala utom protokollet, och så länge det på grund af 76 § Riksdags-ordningen är hvarje talare i Kamrarne medgifvet att vid justeringen göra tillägg och ändringar i sitt yttrande, finnes i sjelfva verket icke mer än *ett* sätt att ofelbart återgifva Kamrarnes förhandlingar och det är det *justerade* och sålunda enligt grundlagens mening ensamt giltiga protokollets offentliggörande.

Med något annat än ett sådant offentliggörande bör icke, efter Deputerades förmenande, Riksdagen befatta sig. Refererandet för dagen af hvad i Kamrarne förefallit, bör lemnas helt och hållet åt den enskilda företagsamheten.

Men på det att förelupna misstag och fel i nyssnämnda referat må kunna i tid rättas och en fullt tillförlitlig redogörelse för Riksdagens förhandlingar ju förr desto heldre komma allmänheten tillhanda, är det nödigt att detta fullständiga protokoll så skyndsamt som möjligt genom trycket offentliggöres. Dertill åter fordras i första rummet, att protokollet så fort som möjligt uppsättes och

omedelbart derefter af vederbörande talare justeras. Andra Kammarens arbetsordning föreskrifver i detta afseende, att det af Sekreteraren förda sakprotokoll skall justeras å sjunde dagen och beträffande diskussionsprotokollet, att yttrande, som ledamot under öfverläggning i ett ärende afgifvit, skall sist andra dagen derefter klockan 10 f. m. finnas för genomläsning tillgängligt i Kammarens kansli och för sådant ändamål der förblifva under nästföljande fyra dagar och att, om ledamot icke inom stadgad tid justerat sitt yttrande, detsamma ändock anses såsom justerat.

Om dylika föreskrifter blifva gällande jemväl i Första Kammaren och noggrannt efterlevas inom begge Kamrarne, så bör protokollet vara färdigt att läggas under pressen omkring åtta dagar efter den, då det är hållet; och utgifves detsamma derefter i mindre häften af två till fyra ark inom ytterligare åtta dagar, kommer det i tillräcklig god tid efter våra förhållanden i allmänhetens händer, helst allmänna tidningarne vanligen icke förr, men någon gång sednare lemna utförligare redogörelser för Riksdagens förhandlingar.

Dessa äro, efter Deputerades förmenande, de väsendtligaste medel, som kunna och böra föreslås till befordrande af riksdagsförhandlingarnes offentliggörande på ett fullt tillförlitligt sätt och med den skyndsamhet, som närvarande omständigheter medgifva.

Det låter sig icke förnekas, att för muntliga förhandlingars skyndsamma meddelande åt allmänheten snabbskrift eller stenografi är af stor vigt; detta likväl under förutsättning, att talarne icke ega laglig rätt att öfverse sina yttranden eller åtminstone icke utöfva denna rätt, men stenografien möjliggör i allt fall en trognare och fullständigare uppfattning af en talares yttrande; i följd hvaraf yttrandets justering blifver, der densamma icke är uttryckligen föreskrifven, obefvärlig eller åtminstone lätt verkställd och i detta hänseende kan stenografien obetingadt sägas främja skyndsamheten i diskussionens offentliggörande. Deputerade anse derföre det vara för vårt offentliga lif af icke ringa vigt att denna vackra och nyttiga konst uppmuntras och sprides; men tveksamma om och hvilka särskilda åtgärder kunde böra föreslås för befrämjande af nämnda ändamål, hafva Deputerade hållit före, att frågan härom borde anstå intill dess sig visat, om och i hvilken mån unge män må kunna af det förhållande, att vid tillsättningen af protokollsförande hos Riksdagen så bestämdt företräde lemnas sökande, som ega skicklighet i stenografi, finna sig manade att förvärfva öfning och färdighet i nämnda skrifkonst. Den sålunda gifna uppmuntran får ännu större betydelse derigenom att riksdagarne hädanefter årligen återkomma och att den aflöning, som består protokollsförande, blifvit för denna riksdag ytterligare förökad.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt och under antagande, att Första Kammaren, i fråga om protokollens uppsättning och justering, fattar hufvudsakligen enahanda beslut, som, enligt hvad här ofvan är anfördt, blifvit i Andra Kam-

marens arbetsordning införda, samt under förutsättning att de sålunda för begge Kamrarne gällande föreskrifter noggrannt iakttagas, få Deputerade vördsamt föreslå: att Riksdagens protokoll tryckes i sin helhet och utgifves i smärre häften om 2 till 4 ark, efter omständigheterna; att dessa häften genast utdelas bland Kamrarnes ledamöter och tillhandahållas prenumeranter och köpare i bokhandeln, emot billigaste pris; och att bestyret med tryckningen af detta protokoll uppdrages åt Riksdagens Kansli.

N. A. Fröman.

G. L. Munthe.

J. Sjöberg.

J. O. Leffler.

Reservation:

af Herr *Sjöberg*: "Under de flera öfverläggningar, som hos Kansli-deputerade förevarit i det ämne, hvarom förestående Memorial handlar, har jag sökt framhålla nödvändigheten af någon särskild uppoffring från Statens sida, för att förmå unga personer att inhemta och tillägna sig snabbskrifningskonsten eller stenografien. Det må visserligen vara sannt, att, såsom Deputerades pluralitet antagit, personer i besittning af denna konstfärdighet böra hädanefter kunna ega temligen grundad förhoppning att företrädesvis komma i åtanka vid tillsättningen af Notarieplatserna i Kamrarne; men då ett formelt hinder förefinnes för en Riksdag att meddela något förklarande om hvad en kommande Riksdag skall i någon fråga göra eller förordna, har jag icke funnit något verksammare medel att vända uppmärksamheten på den, efter hvad jag förnummit, af många bland Kamrarnes ledamöter delade önskan, att Svenska Riksdagen måtte, ju förr dess heldre, få sina öfverläggningar återgifna af dertill fullt skickliga snabbskrifvare. Vårt brödraland Norge har för detta ändamål gjort högst betydliga utgifter; och i den mån vårt offentliga lif utvecklas samt den stora allmänheten med allt större deltagande börjar att följa Representationens förhandlingar, synes också behofvet blifva oafvisligare att, om jag så får uttrycka mig, utfinna en ginväg för dessa förhandlingars fullständiga meddelande i tryck. Jag har derföre föreställt mig, att Riksdagen skulle redan under detta riksmöte kunna vidtaga någon åtgärd för detta ändamål; och jag har af denna orsak föreslagit, att till den framställning, som innefattas uti Deputerades nu ifrågavarande Memorial, måtte tilläggas ett moment af följande lydelse:

att

att Riksdagen måtte anvisa ett belopp af 5,000 R:dr R:mt, att fördelas i tio premier om 500 R:dr hvardera, för att tillerkännas tio protokollsförande, eller fyra i Första och sex i Andra Kammaren, hvilka under nästföljande riksdag visa sig ega skicklighet att, medelst snabbskrift, på ett tillfredsställande sätt återgifva de hos Kamrarne hållna öfverläggningar, äfvensom att på hvarje Kammare för sig må ankomma att bestämma formen för pröfningen af dessa belöningars utdelande inom det för hvardera Kammaren afsedda belopp.“
